

Möte med MIK 2017-11-30. Kl: 20.00 – 21.30

Närvarande: Harald Mårtensson, Roland Örtengren, Petra Elgh, Bengt Hallberg, Hans-Jörgen Alsing, Jimmy dominus och Kristina Carlstedt

1. Harald hälsar välkommen och öppnar mötet. Dagordningen godkänns och Hans-Jörgen antecknar
2. Föregående protokoll (2017-10-16) godkänns och läggs till handlingarna

3. **Rapporter:**

Vi (Roland och Lennart Falck) har gjort egna mätningar av TBT och kopparhalter i fria vattenmassan i några fritidsbåtshamnar på västkusten. Tolkningen av värdena är föremål för mycket diskussion men resultaten kommer att presenteras av Per Ivarsson (DGE Mark och Miljö) på konferensen i Stockholm på måndag.

Kostnaden för Per Ivarsson delas av MiK och Västkustens båtförbund.

Beträffande koppars toxicitet finns också en hel del oklarheter som behöver utredas vidare. Nya mätningar planeras nästa år och MiK är givetvis med och betalar.

Change seminariet Helsingfors 7-8 november besöktes av Roland och Bengt. Lennart Falck skrev ner en del kritiska synpunkter som både Bengt och Roland delar där han menar att mycket av det som presenterades var dåligt underbyggt. Roland skickar ut synpunkterna till oss andra för kännedom. (Bilaga 1)

Kustkonferensen Havsmiljöinstitutet 14-15 november besöktes av Harald och Roland. Rubriken var ”Fritidsbåtar och hållbar kustpåverkan – påverkan, åtgärder och havsplanering”. Hur påverkar fritidsfolket miljön? Presentationerna finns på Havsmiljöinstitutets hemsida. Även där tycker Roland att det finns anledning att ifrågasätta faktaunderlaget.

Roland har också varit på miljökväll i Kungsbacka 16 november. Hundra personer var närvarande och det var ett sätt för kommunen att öka miljömedvetandet hos båtfolket som får betecknas som ett lyckat drag.

Unionsrådet gick av stapeln 18-19 november och flera MiK-medlemmar var närvarande. Jimmy höll i grupparbetet som handlade om vårt nya miljöprogram och det var ett önskemål att det även ska finnas en kortversion. Miljöprogrammet bör också presenteras på framträdande plats på hemsidan.

Bengt har varit på havsmiljösamråd och har också funderingar hur man ska förhålla sig till de ämnen man ska göra miljökonsekvensbeskrivningar för. Förhoppningsvis kommer vi att bli visare med hjälp av VISS och de resultat som Roland och Lennart kommer att presentera.

4. **Aktuella frågor:**

Vi diskuterar hur vi ska enas om en gemensam hållning inför miljökonferensen 4-5 december. Eftersom CHANGE-gänget varken har publicerat sig eller presenterat några vettiga rapporter tycker Roland att det är övermaga att kalla det de håller på med för forskning och detta får vi ta till oss.

Det ska också bli intressant att få reda på vad konsulten (Fredrik Engelke) i Skrovmålet har att komma med.

Beträffande miljökonferensen 10-11/3 2018 behöver vi börja tänka på programpunkterna. Miljöprogrammet får vi lov att presentera och kanske uppdatera. Jimmy tycker att det är intressant om någon kan presentera nya rön när det gäller båtbottnkonstruktioner och förhoppningsvis även kunna presentera Skrovmålets rön om TBT-sanering. Egenkontroll och kommunal tillsyn är också sådant som ligger i röret. Sanering av förorenad mark kanske behöver upp på bordet. Det finns önskemål om att vi ska åstadkomma en konkret handledning när det gäller sanering av båtskrov och detta bör vi klara av till miljökonferensen. Vi får klippa och klistra och kanske även hitta på eget. Vi fortsätter programmet efter Stora båtklubbsdagen och förlägger resten av programmet till söndag på hotellet.

Beträffande verksamhetsberättelse för 2017 behöver vi tala om att vi har utarbetat ett nytt miljöprogram och att vi varit remissinstans när det gäller mikroplaster och Transportstyrelsens broschyr om färgborttagning på båtbottnar. När det gäller evenemang som vi deltagit i kan vi som gjort något ute i landet rapportera det till Harald.

Hur viktig tycker vi att havstulpanvarningen är? Roland tycker att det behöver göras en utvärdering av nyttan och hur den används. Däremot kan det vara en symbolfråga när det gäller kontakten med myndigheter och beträffande kostnaden kan en del av kostnaden tas från projektet ”Ren botten utan gift” under början på nästa år vilket innebär att vi har lite tid på oss att komma fram till en konklusion.

Harald har reagerat på att i en del dokument som producerats för att läggas ut på hemsidan Båtmiljö.se och som han fått möjlighet att korrekturläsa, har direktlänkar till producenter vilket vi är rörande överens om att det inte ska förekomma.

5. På gång:

Seminarium ”Skrovålet” 4-5 december Stockholm

6. Övrigt

Två remisser finns att besvara.

”Helcoms och Ospars regionala bedömningar 2018 av miljötillståndet i Östersjön och Nordostatlanten”, svar senast 15 dec 2017. <https://www.havochvatten.se/remiss-regionala-bedomningar-2017>

Rapporten Samråd om inledande bedömning av miljötillståndet för förvaltningsområdena Östersjön och Nordsjön, svar sebast 13 april 2018. <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/remisser-fran-hav/remisser/2017-11-30-remiss-av-rapporten-samrad-om-inledande-bedomning-2018.html>

Beträffande remisserna är det nog bäst att du Harald får skriva det som behöver skrivas

Nästa möte 18/12 20.00 via Go To Meeting

Vid tangentbordet

Hans-Jörgen Alsing

Bilaga 1

Lennarts mejl från 171110 efter CHANGE slutseminarium i Helsingfors 171107--08

Hej !

Roland och jag har haft det tveksamma nöjet att lyssna på slutrapporteringen av Changeprojektet. Det finns mycket att säga om detta projekt. Jag tänkte bara ge lite allmänna synpunkter plus mer runt "what has the bonus change project found"

Inledningsvis kan jag nämna, så har man snart slösat bort 3,9 milj. euro. Det är skickligt att få så mycket pengar till något som ger så litet bidrag till att reducera utsläppen till våra hav. Ett antal marinbiologer har fått bra lön i många år från detta projekt. Man startade utan att ta reda på hur egentligen kopparkemin fungerar i bottenfärger. Målsättningen från början var nog att försöka ersätta koppar med något annat lämpligt medel som parasitmedel. Den målsättningen svängde sedan om till försöka förbjuda koppar i AF-färger och ersätta med biocidfria metoder.

Vid starten saknades all erfarenhet av ytbehandling, fältexponering, korrelation mellan panelprovning och provning på båt. Man har lärt sig panelprovning, men vägrat att prova på båt.

VAD HAR MAN UPPNÅTT?

- 1) Man påstår att silikonfärg har samma resultat på båt som "västkustfärg". Detta påstående härrör sig med största säkerhet från leverantören Hempel och viss provning på några båtar i Nordsjön. Nikandervarvet i Lysekil lär ha haft några motorbåtar med Hempels silikonfärg ett år. Underlaget för detta nämnda påstående saknas. Att testa ett år är i princip inget man kan basera dylika uttalande på. Silikonpartiklars upptag i näringskedjan är känd, men eftersom färgen är att betrakta som biocidfri anses den "ofarlig". Hur länge??
- 2) Låggkopparfärg 4,3% sägs ha samma egenskaper som höggkopparhaltig färg. Det handlar om läckagehastigheter. Eftersom påväxttrycket de senaste åren på Västkusten varit lågt kan man inte köpa resonemanget utan att prova i flera år. Det tänkta läckagekravet är baserat på provplattor, vilka som regel läcker mindre än båtar, och är därför inte tillräckligt utprovat. Att benämna koppar som gift, när man inte ens förstår hur koppar fungerar kemiskt är oseriöst.
- 3) Att påstå att typ östersjöfärg skulle klara 2 säsonger på Västkusten saknar belägg. Vi har snarare indikationer att det inte gör det. Man tycks glömma bort att torrsättningen kan påverka bindemedlen.
- 4) Att tro att en ytterligare reglering skulle kunna ge mätbara effekter är naivt. Alla övriga kopparutsläpp nämns aldrig, "Det är inte vårt bord"!
- 5) Att tro att mekaniska metoder helt skulle kunna ersätta AF-färger är otroligt. De tänkta alternativa metoderna saknar all tänkbar verifiering. Man tycks tro att intervjuer skall ge en sann bild. Dessutom av intervjuare som saknar det mest när det gäller kunskap i båtunderhåll.
- 6) Däremot är det helt klart viktigt att framhålla att marinor av olika slag mer måste beakta det regelverk som ändå finns. T.ex. i Göteborgsområdet är alla hamnar väl reglerade, men efterlevnaden är låg. Det gäller spolplattor, hantering av spolvatten, kemikalier, slipavfall etc. Högtryckstvättning kan säkert optimeras. Jag har gjort mätningar på detta och man spolar bort

Bilaga 1

1-2 gram koppar per 33 fots båt. Jämfört vad båten läcker till havet, vore det mer effektivt att ta upp den lite tidigare.

7) När det gäller gammal TBT har jag gjort en del mätningar på båtar. Den enkla slutsatsen är att högtryckstvätt är boven när båtarna har tjocka skikt som släpper. Risken för läckage när båten ligger i havet är liten

Om man nu funderar lite på vad som händer med de data som presenterats:

1) Lobbyarbetet mot myndigheter, HELCOM med flera kommer att intensifieras. Dessa myndigheter har vare sig kunskap eller resurser att kritisera Changeforskningen. Det innebär att risken är stor att vi får nya lagkrav som inte är förankrade eller underbyggda med vetenskapliga studier och beprövad erfarenhet.

2) Vi behöver sakligt kritisera resultaten och se till att vi tillskriver lämpliga personer och instanser. Risken för att det blir processer mot Förvaltningsrätten är uppenbar.

3) Resultaten är inte publicerade i vetenskapliga rapporter eller tidskriftsartiklar och kan därför inte underkastas den granskning och kritik som normalt sker inom seriös forskning. De redovisningar som finns tillgängliga efter konferenser och seminarier är några få pdf-presentationer av visade bilder och de håller inte tillräcklig kvalitet för att medge någon seriös granskning.(/rö)

SKALL VI VERKLIGEN ACCEPTERA AMATÖRFORSKARNAS RESULTAT?

Ni får ha överseende med min beska ton. Den borde egentligen varit hårdare.
/Lennart Falck